

170

VÁROSI NYILVÁNOS KÖNYVTÁR

BUDAPESTER
STADTBIBLIOTHEK
JAHRESBERICHT
1919

BUDAPEST
PUBLIC LIBRARY
13th ANNUAL REPORT
1919

25028 a

TIZENHARMADIK ÉVI JELENTÉS A KÖNYVTÁR MŰKÖDÉSÉRŐL

AZ 1919. ÉVBEN

ELŐTERJESZTI

DR KREMMER DEZSŐ

IGAZGATÓ

BUDAPEST, 1921.
A VÁROSI NYILVÁNOS KÖNYVTÁR KIADÁSA
IV., GRÓF KÁROLYI-UTCA 8.

A Városi Nyilvános Könyvtár 13. évi jelentése, az 1919. évről

13. Jahresbericht der Budapester Stadtbibliothek über ihre Thätigkeit im Jahre 1919

13th Annual report of the Budapest Public Library for the year 1919

E jelentés éve könyvtárunk legszomorúbb korszakát öleli fel. Ez a fiatal s a főváros közönségének áldozatkészségéből szépen fejlődő kultúrintézet hatalmas megrázkódtatásoknak volt kitéve. Az esztendő történetét két részre kell osztanom; határkövet kell ugyanis állítanom az ügynevezett tanácsköztársaság bukása napjához. Az esztendő második felében a romok eltakarításán, a meglazult munkafegyelem helyreállításán s a nemzeti szellem feltétlen érvényesítésén dolgozott az új vezetőség. S ha ebben az évben még nem sikerült minden téren megvalósítani a sok-sok jó és nemes tervet: nem a vezetőségen mult. Örömmel állapítom meg azonban, hogy a könyvtári hivatalnokok kicsiny csapata, mely a nagyszámú felfüggesztések után megmaradt, vállvetve, buzgón dolgozott és segítette e sorok íróját nehéz munkájában.

Új könyvek beszerzése, valutánk leromlása miatt, igen nagy nehézségekbe ütközött. Ezért az új vezetőség minden erővel azon volt, hogy a még feldolgozatlan, de nagyértékű történeti, politikai és filozófiai könyvekből minél gyorsabban feldolgoztassa azt a becses részt, mely nem évült el. E téren azután számottevő sikerről számolhatok be.

A könyvbeszerzés és könyvkötés körül a szinte hónapról-hónapra, hétről-hétre tornyosuló akadályok annyira megbénították könyvtárunk fejlődését, hogy a legnagyobb aggodalommal vállaltam csak e valóban nehéz időkben a vezetést. A megcsappant, kicsiny tisztviselői karral szemben — egy életviszonyok napról-napra romlása mellett — egy hatalmas új olvasótábornak jó könyvekkel való ellátása volt feladatunk.

Ez évre esik 6. és 7. számú fiókkönyvtáraink felállítása. A 6. sz. fiókkönyvtár az ú. n. tanácsköztársaság ideje alatt került a Városi Nyilvános Könyvtár kezelésébe s könyvanyaga a „Budai Könyvtáregyesület“ könyvanyagából és részben a mi könyvtárunk anyagából tevődött össze. A Budai Könyvtáregyesület, közgyűlésének döntéséig, a tanácsköztársaság bukása után a mi könyvtárunkat kérte fel e könyvtár kezelésére és vezetésére. Ilyen módon a fiókkönyvtárainknál kiépített rendszerben, mint önálló fiókkönyvtárt kezeltük s sikerült egy modern és jóforgalmú könyvtárrá tennünk.

Ugyancsak az ú. n. tanácsköztársaság idejére esett az V. ker. Népháza könyvtárainak bekapcsolódása is, mely ezidőszert 7. sz. fiókkönyvtár név alatt működik. Az V. ker. Közjótékonyági Egyesület, épen úgy, mint a Budai Könyvtáregyesület, közgyűlésének végleges döntéséig könyvtárunkat kérte meg, hogy a többi fiókkönyvtárainkban jól bevált módszer szerint vezessük tovább.

Mind e belső munkálatok mellett módját találtuk annak is, hogy könyvtárunk kifelé is betöltse azt a szerepet, mely reá, mint a főváros negyedik legnagyobb könyvtárára várt. Így elkészítettük a magyar kir. külügyminiszterium megbízásából propaganda-célokra, a hazánkra vonatkozó idegen nyelvű művek válogatott bibliográfiáját 1250 címmel. Nagy kelendősege volt e bibliográfiánknak s csak sajnálnunk lehet, hogy a túl magas nyomdai költségek miatt nem adhattuk ki. Ezenkívül több előkelő társadalmi egyesület részére készítettünk kisebb-nagyobb szakbibliográfiákat.

Közművelődési könyvtáraink (fiókjaink) olvasóközönsége izlésének fejlesztésére s irodalmi ismereteinek kimélyítésére előadásorozatot rendeztem az 1. sz. fiókkönyvtár olvasótermében. Örömmel állapíthatom meg, hogy e kis terem mindig tömve volt előadásainkon. Az előadók egyelőre a könyvtár tisztviselői karából kerültek ki; szándékom volt külső meghívott előadókkal folytatni e nemes kultúrunkát, de egyelőre pénzügyi akadályok miatt, e tervem nem valósulhatott meg. Érdekes megfigyelésünk volt, hogy az előadás napján az előadás tárgykörére vonatkozó műveket rendszerint szétkapkopta olvasóközönségünk. Pompás gyakorlati bizonyíték, hogy közönségünk mennyire várja és kívánja az irányítást.

PÉNZÜGYEK

Finanzen — Finances

(L. az 1—3. sz. függeléseket.)

A könyvtár — miként az egész fővárosi adminisztráció — az 1919. évben voltaképp költségvetés nélkül működött. Az igazgatóságnak erre az évre 1918. év július havában a tanácshoz benyújtott költségvetési javaslatai már nem nyertek jóváhagyást. A március hóban bekövetkezett proletárdiktatura teljesen meg is szüntette az előrelátáshoz és számvitelhez kötött gazdálkodást. Oriási könyvtári programot készített s az egész fővárosra kiterjedő közművelődési könyvtárhálózat anyaintézetévé a Városi Nyilvános Könyvtárat tette meg. A minden anyagi lehetőséget messze felülmúló tervek természetesen csak igen kis részben válhattak valóra, eredményül azonban mégis teljesen kimerült hitelt hagytak 1919. augusztus havában az új vezetőségre. Ugy, hogy mikor a tanács elrendelte, hogy az 1918. évi költségvetési kereteket kell szem előtt tartanunk, már a legnagyobb takarékoság mellett sem volt mód a túlkiadások meggátolására.

A könyvtár házipénztárának forgalma a jelentés évében így alakult:

bevétel	185.843-56 K
kiadás	185.843-56 „
	371.687-12 K

A könyvtár vezetésének átvételétől (aug. hó 4-étől) kezdve egyébként a könyvtári pénzellátmány kezelésének új rendjét honosítottam meg, a tanáccsal történt megállapodás alapján. A bonyolultabb pénzkezelést és könyvelést igénylő nagyszámú különböző rendeltetési kézi-előleg helyett ezidőtől kezdve csupán egy nagyobb előleggel rendelkezik a vezető s csak ennek teljes elköltése és elfizetése után kap újat. Ezzel a rendszerrel máris lényeges munkamegtakarítást sikerült elérnünk s a szállítók mindamelllett gyorsan juthatnak követelésükhöz.

SZERVEZETI ÉS SZEMÉLYZETI ÜGYEK

Organisation und Personalangelegenheiten — Organisation and Staff

(L. a 4. sz. függeléseket.)

A könyvtár szervezeti szabályzata a jelentés évében egy lépéssel sem jutott közelebb jogerőssé válásához. A belügyminisztérium által kívánt módosítások megtörténtek ugyan, de a szabályzat jóváhagyása még mindig késik.

A könyvtári személyzet úgy mennyiségileg, mint szerepkörét tekintve, a legnagyobbfokú hullámnásnak volt kitéve a jelentés éve folyamán. A bolsevizmus kitérésében s a diktatura támogatásában a könyvtárnak — sajnos — számos vezető tisztviselője volt bűnös. A bolsevizmus könyvtárügyének egész szervezete dr. Dienes László főkönyvtáros és Köhalmi Béla könyvtáros műve volt. Ebben a szervezetben a legelső helyet — természetesen — a Városi Nyilvános Könyvtárnak szánták. Ez a szomorú szerep legfőképpen abban állott, hogy mindenféle avatlatlan jövedelme- és foglalkozásfosztott egyén a könyvtárosi pályára tódult s a Városi Nyilvános Könyvtárnak kellett helyet és kenyeret adnia nekik. A könyvtári alkalmazottak száma íjesztően megnövekedett. A rendes létszámom felül 34 új tisztviselőt, 42 új gyakornokot és

8 új szolgát alkalmazott a „Könyvtárügy politikai biztossága.” Ebben a fejletlen áradatban csak a régi kipróbált tisztviselők nyugalma és higgadtsága volt képes a rendet s vele a könyvtárt valahogyan megővni. Az ú. n. tanácsköztársaság bukása után, részben önmagától, részben a polgármester úr rendelkezése alapján szerteszéledt ez a társaság. De ez alkalmi könyvtári személyzetten kívül a kömmün alatt szerepet vitt több régi könyvtári tisztviselőnek is távoznia kellett. A polgármester úr a könyvtár következő tisztviselőit függesztette föl állásuktól s vonta őket fegyelmi eljárás alá: dr. Braun Róbert aligazgatót, dr. Dienes László főkönyvtárost, Köhalmi Béla könyvtárost. Píklér Blanka főtisztet, Váradi Irma főtisztet, Szigeti Gabriella könyvtártsztet; Matkovits Máté altisztet pedig rövid úton elbocsátotta.

Új alkalmazások ez év folyamán (aug. hó 4-ike után) a következők voltak: a polgármester úr havidíjasi állásra dr. Dávid Antal orientálistát, dr. Fehér Géza orientálistát és Czeglédy Emánuel ref. teológust nevezte ki. Ugyancsak aug. hó 4-ike után kaptuk vissza dr. Krisztics Sándor könyvtárost is, aki később politikai természetű megbízást kapott s ezért a főváros tanácsa tartósan szabadságotla.

GYARAPODÁS

Zuwachs — Accession

(L. az 5—9. sz. függeléseket.)

Ez évben 17.319 kötetnyi könyvvel gyarapodott a könyvtár: ebből a központra 8590 drb., a fiókokra pedig 8729 drb. esett. A külföldtől való tökéletes elzárttság következtében az ú. n. proletárdiktatura alatt a könyvtár vásárlása a budapesti könyvpiacra éppen feltalálható árára korlátozódott.

A könyvtárak óriási emelkedése a könyvbeszerzésre fordítható hitelösszeg vásárló képességét régebbi évekkel szemben megközelítően egy tízedére szorította le. A fiókok roppant könyvgyűjtésével szemben változatlanul maradt anyagi eszközeinkkel úgyszólván tehetetleneknek bizonyultunk. Hála a fiókok központjában felhalmozott raktári anyagnak, a fiókok táplálásában ez év folyamán fönnakadás nem történt. Vásárlás útján az óriási új szépirodalmi termelésnek természetesen igazán csak színét-javát szerezhettük be s akárhány erősen reklamált selejtesebb és divatosabb könyv beszerzését kénytelenek voltunk megtagadni. A könyvbeszerzés gondja hovatovább a magyar közkönyvtárak legnagyobb problémájává női ki magát: a könyvtárak anyagi ellátása az óriási drágulással lépést nem tart, külföldi áru megszerzése pedig a korona rossz árfolyama következtében egyenesen lehetetlenné vált számunkra. Minden gond most az eddigi holtan hevert könyvanyag megelevenítésére kell, hogy irányuljon. A jelentős éve folyamán 2100 ilyen feidolgozatlan könyv (a régi raktár anyaga) ment át revízió. Könyvadományt ez évben 6126 darabot kaptunk. De hálás köszönettel vetünk minden adományt, mert hiszen könyvvállománynak csupán vásárlásokkal alig tudtuk gyarapítani.

Adományozóink névsorát itt közöljük hálás köszönetünk kifejezésével:

Hatóságok, intézetek, egyesületek stb. Budapesti cipőfelsőrészkesztők, Munkások és munkásnők szakosztálya (1), Erzsébet királyné-szanatórium (1), Hadseregőfparancsnökság (3), Magyar. kir. keresk. miniszt. gazd. osztálya (2), Magyar Labdarugók Szövetsége (1), Magyar. Nemzeti Múzeum (15), Magyarország, Hadügyminisztérium (83), Magyarország Területi Épségének Védelmi Ligája (23), Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyulete (1), Nemzeti kisebbségek m. kir. minisztériuma (4), Orsz. hads. bizottság főlöszlott könyvosztálya (4976), Pester Lloyd (1). (= 5111 drb.)

Magánosok: Altenburger Gyula (1), Bing Gyula (2), Roskowitz Siegfried (10), Deesy Károly (5), Deszprimits Kálmán (8), Dollinger Béla (3), dr. Domokos Lajos (3), Dornay Béla (2), dr. Erdélyi Mór (5), dr. Erdélyi Sándor (5), dr. Fehér Gyula (2), báró Fejérváry Imre (365) Fodor Marcell (46), özv. Freudenberg Sándorné (6), Glatstein Izrael (3), dr. Goldziher Károly (1), dr. György János (2), Hajdu Henrik (1), dr. Horváth János főügyész h. (76), Jónás Adolf (117), Kadosa Ede (4), Kapossy Józsefné (3), dr. Kmetty István (1), Kovács Ágoston (4), Kuthi Sándor (3), dr. Kremmer Dezső (17), Láczer István (1), Lesskó Béla (3), dr. Lévy Lajosné (2), Löherer Andor (1), dr. Medvei Béla (5), dr. Márfy Ede (1), dr. Milhofer Sándor (75), Mocsányi Pál (1), Möricz Zsigmond (1), Nagy Anna (1), N. Nárav Géza (1), Neubauer Ferenc (2), Némethy Kálmán (14), Nváry Lili (2), Pilch Jenő (4), Karl Rassau (3), Szvacsina Karoly (2), dr. Soós Ernő (1), dr. Siktóssy László (69), Sándor Andras (15), Szigeti Vilmos (3), dr. Sziklai István (5), Tarján Ferenc (1), Tomasovszki Imre (1), gróf Teleki Pál (1), Török János (8), Tribenczer Géza (3), Vadász Ede (6), dr. Varró István (1), Veró László (2), Verber Gyula (8), Weber Miklós (1), Weisz Nándor (1), dr. Wildner Odön (75). (= 1915 drb.)

KÜLÖNGYŰJTEMÉNYEK.

Spezialsammlungen — Special collections

(L. a 9. sz. függelékét.)

A nagy tisztviselőhiány erősen kihatott ez év folyamán különgyűjteményeink fejlődésére is. Ennek előtte mindegyik különgyűjtemény számára külön szakembert nevelt a könyvtár, akik a könyvtárosok gárdájából kerültek ki. A szép jövőjű Keleti-gyűjtemény például éveken át nem tudott rendes könyvtárosra szert tenni. Végre ez év vége felé a könyvtárunkhoz kinevezett dr. Fehér Géza orientalista vezetésére bízta a gyűjteményt; működésének eredményéről tehát csak következő évi jelentésemben fogok beszámolhatni.

A már nagyon részletesen kiépített Budapesti-gyűjtemény vezetését alulírott főkönyvtáros tartotta főn magának, de, fájdalom, a könyvtár vezetésével járó sok tennivaló közepette alig jutott idő a gyűjtemény értékének megfelelő továbbépítésre. Csupán az oda beosztott régi kipróbált tisztviselők vetélkedő szorgalmának volt köszönhető, hogy e nagyjelentőségű város-történeti gyűjtemény a viszonyokhoz képest mégis fejlődött. E gyűjtemény a mozgalmas időknek megfelelően, ez évben különösen a nagy tömegekben megjelenő rölapok, plakátok s általában apró nyomtatványok megszerzésére törekedett, melyeknek megszerzése a jövő kulturhistóriája szempontjából nagyon fontosnak látszott. 1640 drb ilyen értékesebb kisnyomtatvánnyal szaporodott. Feldolgozásuk legnagyobb részét a következő évre maradt.

A nehéz viszonyok miatt 09 jelzésű (ritka könyvek) gyűjteményünk csupán 2 drb-bal gyarapodott az év folyamán.

Bibliográfiai és könyvtartani gyűjteményünk (01 és 02 gyűjtemény) a viszonyokhoz képest szépen fejlődött és gyarapodott, ám itt is erősen éreztette hatását pénzünk vásárló erejének hanyatlása, amennyiben a nagyon drága amerikai, angol és francia bibliográfiai művekből alig tudtunk egyet-kettőt megvásárolni.

AZ OSZTÁLYOK ÉVI MUNKÁSSÁGA.

Arbeitsleistungen d. einzelnen Abteilungen — The work of the different departments

Jelentésnek a szervezeti és személyzeti ügyekről szóló részéből kiviláglik, hogy a személyzet nagyfokú hullámlása és a munkakörök elmosódottsága miatt az egyes osztályok egész évi munkásságáról még ez évben sem tudok összefoglaló, világos képet nyújtani. Amidőn alulírott vette át a könyvtár vezetését, kénytelen volt majdnem valamennyi osztály élére új tisztviselőket állítani. Ezek csupán a maguk osztályvezetői munkásságukról tudtak az az év végén beszámolni. Ez osztálybeszámoló alapján, a következőkben foglalhatom össze az évi munkásságot.

Rendelő osztály. A külföldtől való elszigeteltségünk elsősorban ennek az osztálynak működésénél tünt ki. A nagy könyvtárakkal éveken elelőtt létesített csereviszonyunkat nem tudtuk kihasználni. Ez lényeges apadást jelentett az új szerzeményeknél. Az új vásárlás az előbbi évhez képest 52%-kal kisebb a közismert valutáris viszonyok miatt.

Vásárlásainkból új vétel	1.707 db
antikvárius vétel	319 "

összesen . . 2.076 db.

Allandóan nyilvántartott hiányaink pótlására alig gondolhattunk. A Kivonatkönyv elintézésére fokozott gonddal ügyeltünk.

Röviden emlékeznék meg a folyóirat-előfizetésekről is. Itt érezte könyvtárunk leg-élénkebben a valutáris nehézségeket: kénytelenek voltunk a külföldi folyóiratok legnagyobb részének előfizetését beszüntetni.

Katalogizáló és könyvkötő-osztály. Ennek az osztálynak hivatalnok létszáma — csak úgy mint a többi osztályoké — nagy hullámlást mutatott. Végre az év második felében rendes, kipróbált régi munkások kezébe tettem le az osztályt, hogy a kommunizmus idején a nagy mennyiségben, de kevés hozzáértéssel katalogizált könyvanyagot újból, de most már helyesen katalogizálják. Ennek dacára az osztály meglepően jó eredményeket ért el, különösen a cédula-behelyezések körül. Itt is majdnem 100%-kal jobb az eredmény az előző évinél. Ezáltal katalogusaink használhatósága nagyban emelkedett.

De álljanak itt az osztály munkásságáról az alábbi szám adatok:

Beérkezett:

katalogizálandó	6.734 db
nem katalogizálandó	1.935 „
összesen	8.669 db (1918: 9.334 db.)

Kiadott:

könyvkötőhöz	6.216 db
raktárba	1.569 „
összesen	7.785 db (1918: 8.841 db.)

Hátralék

	894 db.
Elkészült címek	8.953 (1918: 7.516)
Sokszorosításra adatott	7.208 (1918: 7.364)
Hátralék	1.745
Sokszorosítva érkezett	6.793 (1918: 5.169)
Hátralék	595
Szétosztott cím	8.312 (1918: 4.247)
Betűrendes katalógusba került	20.458 (1918: 12.423)
Ebből behelyezettett	17.278 (1918: 10.425)
Hátralék	3.180

Egyéb katalógusok részére tovább adott cédulák:

Szakkatalógus (kettő)	30.616
Budapesti gyűjtemény katalógusa	5.832
Kézikönyvtár katalógusa	279
Földrajzi katalógus	9.787
Keleti-gyűjtemény katalógusa	1.235
Röpirat-katalógus	1.430
Egyéb katalógusok	30

összesen 49.209 (1918: 26.108)

Könyvkötészet. Az évi munkateljesítmény, a kötési áraknak 60–70%-os emelése miatt nagyon szerény volt. Érdekes jelenség, hogy még a szédítő áremelések mellett sem vállaltak a mesterek munkát, mert anyaguk nagyobb részét elfogyott, de meg a munkabérek is hétről-hétre emelkedtek. A nagy cégek közül állandó és megbízható munkát csupán a Gottermayer-cég teljesített.

A könyvkötőmesterek részére mintakötések gyűjteményét akartuk összeállítani, s e célból az Iparrajziskola könyvkötészetének 300 válogatott könyvet adott át az osztály kötésre. De sajnos, ezekből — anyag, munkaerő és szénhiány miatt — csak a papírkötések készültek el.

Beérkezett:

a katalogizálóból	7.606 db
a raktárból	1.431 „
összesen	9.037 db (1918: 8.853 db.)

Mesterekhez ment kötésre 3451 db (1918: 4443) és 2857 db kötött könyv érkezett vissza. Hátralék: 594 db. Az év folyamán 6771 kötethez írtak könyvkártyát és 858 új vagy javított kötetet adtak tovább a Kézikönyvtárba. Összesen tehát 7509 kötetet (1918: 8.934) továbbított a könyvkötő-osztály.

A Házikönyvkötészet evvel szemben meglepő nagy teljesítményeket mutat föl. Ime:

Munka minősége	Központ	Fiókok darab
Új kötés	52	12
Kartonozás és téka	626	—
Aranyozás	5.274	2.564
Táskázás	1.481	4.672
Javítás	355	6.345
A 6. és 7. sz. fiókok könyvanyagának aranyozása és javítása	—	12.000*)
Összesen	7.788	25.593 (1918: 27.123)

*) Nagyon szigorú becslés.

A Házikönyvkötő-műhely kitünő munkája tette lehetővé, hogy a kötési árak nagymérvű emelkedése mellett valahogy meg tudtuk oldani könyvtárunknak ez egyik legnehezebb kérdését.

A központi nyilvántartó szolgálat. A reference szolgálatot 1919. március végéig dr. Kremmer Dezső főkönyvtáros, a prolektárdiktatura alatt több újonnan alkalmazott könyvtári hivatalnok látta el. A szakkérdések kiéleztetén az „új társadalmi rend“ körül forogtak. Igazi, tudományos kutató munka csak elvétve akadt.

A kölcsönzés az év első felében igen sok zavart és kapkodást mutatott. A prolektár-diktatura idején ugyanis a könyvtárosi tanfolyam hallgatói váltakozva a kölcsönzésnél is működtek s mivel megfelelő kiképzés és gyakorlat nélkül végezték munkájukat: mérhetetlen kárt okoztak könyvtárunknak avval, hogy rosszul kölcsönöztek ki. Ily módon sok könyv elveszett a lelkiismeretlen olvasók kezén, másrészt nagyon keves elemeknek a legnagyobb könnyűséggel adtak ki igen értékes műveket, melyeket azután nem tudunk visszaszerezni, mert a prolektárdiktatura bukása után a kölcsönzők végleg eltűntek a szemhatárról. Az év második felében azonban a régi kipróbált tisztviselők szabályszerű működésével aránylag igen jó eredményeket értünk el.

Osztályozás. A feldolgozott könyvek tizedesrendszerű osztályozását, a B gyűjteményt leszámítva, a reference-osztály, illetőleg az oda beosztott tanfolyam-hallgatók végezték. Itt is teljes volt a kapkodás. Ennek eredményeképpen a már egyszer beosztott könyveket, az új korszak bekövetkezésével újból osztályoztuk, ami érthető munkatorlódást okozott s főlegesen rontotta meg az évi statisztikai számokat. Így is sikerült az egész év folyamán a Raktár részére 3880 művet 4566 darabban 7939 beosztással, a Kézikönyvtár részére 40 művet 59 darabban 69 beosztással, a Rőpiratgyűjtemény részére 658 művet 676 darabban 1067 beosztással s végül a P (külföldi rőpirat) gyűjtemény részére 465 művet 476 darabban 712 beosztással ellátni. A tényleg végzett osztályozási munka azonban, a főtiek figyelembevételével jóval nagyobb volt.

Raktár. Az esztendő folyamán egyszer tartottunk állványrevíziót. Igen nagy nehézségbe ütközött a könyv elrakásával kapcsolatban a gyakornokok egyéni felelősségének keresztülvitele, mert a szükséges létszámnál csaknem állandóan kevesebb gyakornokokkal dolgoztunk, ami természetesen a forgalom lebonyolításának rovására ment. Mondanom sem kell, hogy a központ raktára az év vége felé annyira szűk volt, hogy csak a legnagyobb nehézségek között tudtuk az újabb könyvanyagot felállítani.

Olvasótermek. A központi olvasótermek látogatottsága a lázas utcai mozgalmakkal kapcsolatosan erős hullámzást mutat. 289 köznapon teljes óraszámmal, 61 vasár- és ünnepnapon napi 3 órán át voltak nyitva. A látogatók összes száma 32.722 volt, ezek közül 25.128 olvasó a kézikönyvtárt használta, 7594 pedig a folyóirattermet. A kézikönyvtár látogatói közül 4155 kért a raktárból 9337 könyvet.

Kölcsönzés. Könyvtárunk összesen 52.989 kötetet kölcsönzött ki otthoni olvasásra. A forgalom havi átlaga eszerint 4000 kötet volt; legnagyobb volt a március havi forgalom 5664 kötettel és legkisebb a decemberi 3598 kötettel. Ilyenformán a havi könyvforgalom az előző évvel szemben átlag havi 400 kötet emelkedést mutat. Az otthoni olvasásra kiadott könyvekhez hozzászámítva az olvasótermi használatra kiadott könyveket a Raktár egész évi könyvforgalma az év folyamán 61.326 kötetet tett ki, így az emelkedés az egész évre számítva az előző évvel szemben 12% -ot mutat. Az új kölcsönzők foglalkozás szerint következőképpen oszlanak meg:

1. Szabadfoglalkozású	1440 0
2. Tanszemélyzet	840 0
3. Köztisztviselő	1110 0
4. Alsóbbfokú közigazgatási alkalmazott	230 0
5. Önálló iparos és kereskedő	190 0
6. Magánalkalmazott	1720 0
7. Bér munkás	290 0
8. Főiskolai hallgató	2350 0
9. Középiskolai tanuló	1120 0
10. Szakiskolai tanuló	140 0
11. Háztartásbeli	1100 0
12. Katona	1500 0
13. Művész	150 0
14. Köz hivatal	030 0
15. Egyéb	130 0
Összesen	10000 0

E százalékszámok érdekes eltéréseket mutatnak. Legjellegzetesebb az, hogy a főiskolai hallgatók az összes olvasóknak majdnem 23% -át alkotják. Régebbi évi jelentéseinkben

a katonák és művészek százalékszerű kimutatása, — számuk elenyésző voltánál fogva — főüllegesen bizonyult. Most azonban föl kellett vennünk, mert azt mutatja e két százalékszám, hogy könyvtárunk világos és könnyed kölcsönzési rendszere ilyen elvontabb kategóriába tartozó olvasóknak is rokonszenves. Az egyszerű bérmentések száma is aránylag feltűnően emelkedett; az előző években ezek százalékszerű kimutatása mindig az egy percenteren alul maradt.

Ugykezelési szabályzat. Az év folyamán több évi reference-szolgálat tapasztalata alapján elkészítettem a Reference-osztály végleges szabályzatát, amely a reference-szolgálat minden külső és belső ágára, valamint a kölcsönző tisztviselő munkakörének körvonalazására kiterjed.

Szakkatalógus. Az év folyamán 13.253 új szakkécsulát helyeztünk be. Így ez év folyamán szakkatalógusunk anyaga elérte a 120 000 drb. számot. Ezenkívül a szakkatalógus egy nem részletes, de mégis hasznos revízió ment keresztül: egészen részletes szakszerű revízió ugyanis a megfogytakozott tisztviselői karral lehetetlen lett volna. A kérdést így oldottuk tehát meg, hogy a szakkécsulákat behelyező tisztviselők azt az utasítást nyerték, hogy a behelyezésnél szemük elé kerülő szakokat rendezzék. Ily módon legalább azt értük el, hogy a durva tévedéseket majdnem teljesen sikerül kiküszöböljünk. Az anyag még részletesebb differenciálása miatt több mint 2000 végleges szakválasztólapot helyeztünk még be.

Folyóiratrerem. Az év folyamán a jól ismert okok miatt folyóiratanyagunk 452-re apadt (természetesen a napilapok nem szerepelnek e számban).

E folyóiratanyag nyelviszerinti megoszlása a következő:

Német	204
Magyar	198
Francia	22
Angol	18
Olasz	2
Egyéb	8

Megjelenési hely szerint így csoportosulnak:

Magyarország	203
Németország	174
Ausztria	29
Franciaország	12
Nagy-Britannia	9
Egyesült Államok	9
Svájc	8
Hollandia	3
Olaszország	2
Svédország	2
Belgium	1

Szakok szerint következőképp csoportosulnak:

Közgazdaság	91
Társadalmi kérdés	70
Jogtudomány	53
Közigazgatás	34
Általános	30
Politika	29
Társadalomtudomány	18
Alkalmazott tudományok	18
Könyvtáratan, Bibliográfia	18
Bölcselet	15
Vallás, Egyház	12
Társadalmi tevékenység	10
Nevelés, Közoktatás	10
Történet, Földrajz	9
Nyelvészet	8
Művészet	7
Természettudományok	6
Irodalom	5
Statisztika	4
Neprajz	3

Szomorú jelenség, hogy 258 folyóiratszám tűnt el s megcsönkítettek 23-at. E kétségkívül nagyszámú eltűnést azzal magyarázhatjuk, hogy a megcsappant személyzettel a folyóiratterem látogatóit nem tudtuk kellőképpen ellenőriztetni.

A fiókközpont és fiókok működése. (L. a 11. sz. függelékét) A jelentés éve folyamán a könyvtár fiókhálózatába két új fiók kapcsolódott be. Az egyik a Budapesti Könyvtáregyesületnek a budai Vigadóban (Corvin-tér 5. sz.) elhelyezett könyvtára, mely 6 sz. fiók néven, a másik a főváros Népházában jótékonsági egyesületek által fenntartott könyvtár, mely 7. sz. fiók néven került hozzánk. Előbbiben meglehetősen nagy anyagból modern fiókkönyvtári célokra alkalmasnak találtunk 4930 kötetet. Ezt az anyagot fiókjaink központja a Városi Nyilvános Könyvtár katalogizáló és kölcsönző rendszere szerint feldolgozta. A könyvvállomány használhatatlan részét pedig — jogviszonyunknak a Könyvtáregyesülettel történendő végleges rendezéséig — különválasztott polcokon gondosan félretette. 7. sz. fiókunkban az átvételkor 4065 kötetnyi könyvet találtunk használhatónak. Ez az anyag, miután a Népháza-beli könyvtár amúgy is a Városi Nyilvános Könyvtár útmutatása szerint, annak felügyelete alatt s szellemében működött, átdolgozásra nem szorult s így zökkenés nélkül volt a forgalomnak újra átadható.

6. sz. új fiókunk anyagát a megnyitás évében 2772 kötetnyi könyvvel szaporítottuk. 7. sz. fiókunkét — miután a könyvtár törzssanyaga közművelődési könyvtári programunk keretében tökéletesen beleillett — csupán 670 kötetel.

Üzemben álló fiókjaink (számszerint 7) a jelentés éve folyamán 63.146 kötetnyi könyv-anyagukkal 277.163 kölcsönzésre terjedő forgalmat mutattak föl, szemben az 1918. évi 255.103-as forgalommal.

A jelentés évében fiókjaink a fiókok központjába 5799 kötetnyi megrongálódott könyvet küldöttek be könyvkötői javítás céljából. Ebből az anyagból használhatatlansága miatt 600 kötetet végképp ki kellett selejtezni. A házi-könyvkötészet az 1918. évből fönmaradt anyaggal együtt az 1919. évben 6345 kötetnyi fiók-könyvet javított ki. Az új beszerzésből a fiókok központjának földolgozása után 8729 kötetnyi könyv került ki a fiókokba.

Még nagyon szerény eredményekről számolhattam be ez évi jelentésemben is. Minden téren, szinte lépésről-lépésre kellett kivívni megújhódott könyvtárunk becsületes, komoly törekvéseinek elismerését, fegyelmezett munkával megnyerni a mind nagyobb igényekkel föllépő közönség rokonszenvét.

A vezetőség ezirányú törekvéseit némi siker koronázta. A többi fővárosi nagy könyvtárral sikerült helyreállítanom a jó viszonyt s biztosítanom — a szerény lehetőségek határain belül — az együttműködést.

Erősen megrongálódott fiókkönyvtárhálózatunk rendbehozatala adta az év második felében a legtöbb és legkeményebb munkát. Az összes fiókkönyvtárak anyagát gondosan revízió alá vettük, a végleg elveszett művek jegyzékeit elkészítettük, a nemzetellenes és erkölcsi szempontból kifogásolható műveket a forgalomból kivontuk. Mind e munkásságot megcsappant személyzettel és egy időben, aránylag rövid idő alatt kellett elvégezni, miközben a kölcsönzés pillanatra sem szünetelt.

Budapest, 1921. augusztus havában.

Dr. Kremmer Dezső
könyvtári igazgató.

1. Fügelek

A KÖNYVTÁR KÖLTSÉGVETÉSE 1918- ÉS 1919-BEN*)

Bibliotheksvoranschläge für die Jahre 1918 und 1919 — Library estimates for 1918 and 1919

	1919			1918		
	Központ Zentrale Central	Fiókok Zweigstellen Branches	Együtt Zusammen Total	Központ Zentrale Central	Fiókok Zweigstellen Branches	Együtt Zusammen Total
I. KIADÁSOK						
<i>Ausgaben — Expenditure</i>						
Személyi kiadások <i>Gehälter — Salaries</i>	203.900		203.900	162.821		162.821
Segélyek és pótlékok <i>Unterstützungen, Reisegelder Reliefs and travelling expenses</i>	14.000		14.000	10.000		10.000
Házbér <i>Miete — Rent</i>	15.000	10.100	25.100	15.000	11.400	26.400
Épületfenntartás, fűtés, világítás stb. <i>Erhaltung d-r Gebäude, Heizung, Beleuchtung etc. — Building maintenance, heat, light etc.</i>	31.900	12.000	43.900	28.400	9.000	37.400
Könyvbeszerzés <i>Bücheranschaffung — Books and periodicals</i>	45.000	50.000	95.000	40.000	40.000	80.000
Könyvkötés <i>Buchbinder — Binding</i>	20.000	18.000	38.000	14.000	12.000	26.000
Katalógusok, Értesítő nyomása <i>Katalogdruck, Bulletin Catalogues, Bulletin</i>	10.000	4.000	14.000	8.000	4.000	12.000
Különféle dologi kiadások <i>Verschiedene sachliche Ausgaben Postage, stationery, supplies</i>	18.000	7.000	25.000	11.000	5.000	16.000
Rendkívüli szükséglet <i>Ausserordentliche Ausgaben Extraordinary expenses</i>	8.000	3.000	11.000	15.000	—	15.000
Összesen <i>Insgesamt — Total</i>	—	—	469.900	—	—	385.621
II. BEVÉTELEK						
<i>Einnahmen — Incomes</i>						
	8.000	10.000	18.000	7.000	8.000	15.000

*) Az 1919. évben költségvetés nem lévén, a lenti táblázat a könyvtárigazgató költségvetési javaslatának adatait tartalmazza.

2. Függelék

A KÖNYVTÁR 1918. ÉVI ZÁRSZÁMADÁSA

Schlussrechnung 1918 — Account 1918

T á r g y	A költségvetés előirányzata	A zárszámadás eredménye	A zárszámadás eredménye az elő- irányzatnál több (+) vagy kevesebb (—)
	k o r o n a		
I. KIADÁSOK			
<i>A) Központ</i>			
1. Személyzet illetményei	196.538—	191.368—	— 5.170—
2. Segélyek, jutalmak, esti pótlékok	6.000—	9.605—	+ 3.605—
3. Házbér	15.000—	15.000—	—
4. Épületfenntartás	3.000—	2.477—	— 523—
5. Fűtés	11.500—	9.076—	— 2.424—
6. Világítás	8.000—	5.755—	— 2.245—
7. Tisztogatás	1.500—	5.670—	+ 4.170—
8. Vízdíj	400—	—	+ 400—
9. Butorok pótlása és javítása	4.000—	4.816—	+ 816—
10. Könyvbeszerzés	40.000—	40.065—	+ 65—
11. Könyvkötés	14.000—	16.607—	+ 2.607—
12. Katalógusok és értesítők	8.000—	12.122—	+ 4.122—
13. Különfélék	11.000—	16.207—	+ 5.207—
14. Rendkívüli szükséglet	15.000—	12.632—	— 2.368—
<i>B) Fiókok</i>			
1. Esti pótlékok	4.000—	4.081—	+ 81—
2. Házbér	11.400—	10.884—	— 516—
3. Fűtés, világítás, vízdíj	5.000—	5.619—	+ 619—
4. Tisztogatás	2.000—	1.907—	— 93—
5. Butorok pótlása és javítása	2.000—	740—	— 1.260—
6. Könyvbeszerzés	40.000—	37.215—	— 2.785—
7. Könyvkötés	12.000—	12.692—	+ 692—
8. Katalógusok	4.000—	1.087—	— 2.913—
9. Különfélék	5.000—	6.148—	+ 1.148—
10. Rendkívüli szükséglet	—	4.180—	+ 4.180—
Összesen	419.338—	425.953—	— 6.615—
II. BEVÉTELEK			
1. Központi könyvtár	7.000—	8.576—	+ 1.576—
2. Fiókkönyvtárak	8.000—	7.745—	— 255—
Összesen	15.000—	16.321—	+ 1.321—

3. Függelék

KIMUTATÁS A KÖNYVTÁR 1919. ÉVI HÁZI BEVÉTELEIRŐL

Ausweis über die Einnahmen der Bibliothek 1919 — Income account 1919

	Kölcsöndíj		Intódíj és jóttalél levél		Kiadványokért		Másodpéldányokért		Kártérítés		Vegyések		Összesen	
	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f
Központ	4.323	94	2.863	48	210	60	2.175	75	475	—	1.630	87	11.679	64
Fiókok:														
1. sz. fiók	1.921	30	3.327	60	122	10	—	—	624	35	—	—	5.995	35
2. " "	621	20	980	25	25	20	—	—	51	—	—	—	1.677	65
3. " "	74	20	322	17	27	—	—	—	67	20	—	—	490	57
6. " "	324	30	763	20	219	20	—	—	43	80	—	—	1.350	50
7. " "	470	81	722	10	176	—	—	—	165	—	—	—	1.533	91
Fiókok összesen	3.411	81	6.115	32	569	50	—	—	951	35	—	—	11.047	98
Mindösszesen	7.735	75	8.978	80	780	10	2.175	75	1.426	35	1.630	87	22.727	62

4. Függelék

A MULASZTOTT MUNKANAPOK KIMUTATÁSA, 1919

Ausweis über die versäumten Arbeitstage des Personals — Statistics of absences of the staff

Hivatali kategória Beamtenkategorie Category	Átlagos létszám Durchschnittlicher Status Average number of employees	Munkanapok összes száma Summe der Arbeitstage Total of working days	Betegnapok száma Krankheitstage Sick-leaves			Egyéb mulasztás ¹⁾ Sonstige Versäumnisse ¹⁾ Other absences ¹⁾			Összes mulasztás Versäumnisse insgesamt Total absence		
			összesen total	átlag durchschnittlich per head	a munkanapok %-ában % der Arbeitstage % of working days	összesen total	átlag durchschnittlich per head	a munkanapok %-ában % der Arbeitstage % of working days	összesen total	átlag durchschnittlich per head	a munkanapok %-ában % der Arbeitstage % of working days
Férfi hivatalnok Männer — Men	20·6	8.178	688	33·4	4·0	1.717	83·2	20·0	2.405	116·7	24·0
Női hivatalnok Frauen — Women	22·6	8.347	792	35·0	9·5	854	37·7	10·2	1.646	72·4	19·7
Fiúgyakornok Männl. Praktikanten Male pages	12·3	4.414	39	3·2	0·9	—	—	—	39	3·2	0·9
Leánygyakornok Weibl. Praktikanten Female pages	16·7	5.239	356	21·9	6·7	184	11·0	3·3	540	32·4	10·0
Férfi szolgáló Männliche Diener Male janitors	7·5	2.932	137	16·9	4·8	141	18·7	4·8	278	35·6	9·6
Női szolgáló Weibliche Diener Female janitors	10·5	3.890	70	6·6	1·8	132	12·5	3·5	202	19·2	5·3
Valamennyi alkalmazott Sämtliche Angestellte All employees	90·2	33.000	2.082	23·0	6·3	3.028	33·4	9·2	5.110	56·5	15·5

¹⁾ Fenekivüli szabadság, családi ügyek, községi áthelyezés st. eh. — Ausserordentliche Urlaube, Familienangelegenheiten u. dgl. m. — Absences on leave etc.

Függelék

A GYARAPODÁS KIMUTATÁSA SZÁRMAZÁS SZERINT, 1918—1919

Zuwachsstatistik nach der Herkunft der Bücher — Statistics of accession by origin of the books

Szárma- zás Herkunft — Origin	1919			1918		
	Központ Zentrale Central	Fiókok Zweigstellen Branches	Összesen Zusammen Total	Központ Zentrale Central	Fiókok Zweigstellen Branches	Összesen Zusammen Total
	darab — Stücke — pieces			darab — Stücke — pieces		
1. Köteles példány <i>Pflichtexemplare — Duty copies</i>	151	—	151	132	—	132
2. Csere <i>Tausch — Exchange</i>	114	—	114	159	—	159
3. Ajándék* <i>Schenkung — Gifts</i>	3.886	—	3.886	2.015	—	2.015
4. Áthelyezés <i>Umstellung — Transferred</i>	2.100	6.590	8.690	324	694	1.018
5. Korábbi vételekből <i>Aus früheren Käufen — From earlier purchases</i>	313	—	313	933	—	933
6. Vétel <i>Kauf — Purchase</i>	2.026	2.139	4.165	4.187	4.081	8.268
Összesen <i>Zusammen — Total</i>	8.590	8.729	17.319	7.750	4.775	12.525

* A fiókoknak szóló ajándékok is a központ „ajándék” rovatában vannak kimutatva; a fiókoknál az „áthelyezés” rovatban szerepelnek.

6. Függelék

A GYARAPODÁS MEGOSZLÁSA NYELVEK SZERINT, 1918—1919
 Zuwachsstatistik nach Sprachen — Statistics of accession by languages

Nyelv Sprache — Language	1919						1918					
	Központ Centrale		Fiókok Zweigstellen Branches		Összesen Zusammen Total		Központ Centrale		Fiókok Zweigstellen Branches		Összesen Zusammen Total	
	darab	%	darab	%	darab	%	darab	%	darab	%	darab	%
1. Magyar Ungarisch — Hungarian	3.445	40·1	5.875	67·4	9.320	53·8	2.828	36·5	3.621	75·8	6.449	51·5
2. Német Deutsch — German	3.011	35·1	2.137	24·6	5.148	29·7	3.035	39·2	677	14·3	3.712	29·3
3. Francia Französisch — French	907	10·5	439	5·2	1.346	7·7	410	5·3	102	2·4	512	4·2
4. Angol Englisch — English	513	5·9	251	2·4	764	4·4	464	5·9	370	7·5	834	6·6
5. Olasz Italienisch — Italian	271	3·2	27	0·4	298	1·7	142	1·9	2	0·0	144	1·2
6. Román Rumänisch — Rumanian	10		—		10		21	0·2	—		21	0·2
7. Tót Slovaksch — Slovak	5		—		5		47	0·6	—		47	0·4
8. Szerb-horvát Serbisch-kroatisch Serbian-Croatian	93	5·2	—		93	2·7	598	7·7	—		598	4·8
9. Egyéb Sonstiges — Other	268		—		268		134	1·8	3	0·0	137	1·2
10. Többnyelvű Mehrsprachig — Polyglott	67		—		67		71	0·9	—		71	0·6
Összesen Zusammen — Total	8.590	100·0	8.729	100·0	17.319	100·0	7.750	100·0	4.775	100·0	12.515	100·0

8. Függelék

AZ AJÁNDÉKKÉPEN JÁRT FOLYÓIRATOK JEGYZÉKE

Verzeichnis der geschenksweise überlassenen Zeitschriften — List of periodicals received as gifts

Állami tisztviselők lapja	Magyar gyáripar
Állatorvosi lapok	Magyar ipar
Állatvédelem	Magyar iparművészet
Allgemeiner technischer Anzeiger	Magyar ipelet
Baráz'sa	Magyar kereskedelem és pénzügy
B-romlitenyésztők lapja	Magyar könyvviteli folyóirat
Békés vármegye hivatalos lapja	Magyar külkereskedelem
Biztosítási és közgazdasági lapok	Magyar közigazgatás
Budapesti evangélikusok lapja	Magyar mérnök- és építészegylet közlönye
Cipész	Magyar pedagógia
Csongrád vármegye hivatalos lapja	Magyar utazó kereskedő
Debreceni lelkesi tár	Magyar vasutas
Dohánygyári munkás	Mentők lapja
Egészség	Mészárosok és hentesek lapja
Építőmunkás	Mezőgazdák
Érdekes Újság	Mondo
Érdeszeti lapok	Moson vármegye hivatalos lapja
Est, Az	Mozdonyvezetők lapja
Fáklya	Munkasbiztosítási közlöny
Festők szaklapja	Nederlandsche bibliographie
Gyógyszerész újság	Numizmatikai közlöny
Honi írás	Omke
Hungara esperantisto	Osterreichisch-ungarische Sparkassen-Zeitung
Híjságunk	Pénzügyintézet tisztviselők lapja
Ipáregészségügy	Pester Lloyd
Jus suffragii	Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye hivatalos lapja
Katholikus nevelés	Pesti Hiriap
Keményseprők értesítője	Rendelési közlöny a m. k. honvédség számára
Könyvkötők lapja	Revue internat. de la croix rouge
Közélelmezési értesítő	Schönberger's Börsen- u. Handelsbericht
Közgazdaság	Sociala meddelanden
Közigazgatási közlöny	Szt. István-akadémia értesítője
Községi közlöny	Törekvés
Községi munkás	Új idők
Magánalkalmazott	Vármegye
Magántisztviselők lapja	Világszabadság
	Vizügyi és hajózási közlöny

9. Függelék

A GYARAPODÁS ÉS ÁLLOMÁNY KIMUTATÁSA GYŰJTEMÉNYENKÉNT

Ausweis des Zuwachses und des Bestandes nach Sammlungen — Statistics of accession and stock by divisions

A gyűjtemény jelzése és neve <i>Bezeichnung und Name der Sammlung</i> <i>Signature and name of division</i>	Gyarapodás <i>Zuwachs — additions</i>	
	1919	1918
	darab — <i>Stücke</i> — <i>pièces</i>	
I. KÖZPONT		
Raktár <i>Magazin</i>	5.924	4.376
A Keleti és szláv gyűjtemény <i>Orientalische u. slavist. Sammlung</i> <i>Oriental & Slav division</i>	775	1.076
B Budapesti gyűjtemény <i>Budapester Sammlung — Budapest division</i>	485	625
E Korlátolt forgalmú könyvek <i>Erotica — Erotics</i>	4	1
K Kézikönyvtár <i>Handbibliothek — Reference library</i>	99	175
P Külföldi röpiratgyűjtemény <i>Ausland. Broschüren — Foreign pamphlets</i>	508	488
R Magyar röpiratgyűjtemény <i>Ungar. Broschüren — Hungarian pamphlets</i>	645	719
T Térképek <i>Landkarten — Maps</i>	7	50
01 Könyvészeti gyűjtemény <i>Bibliographie — Bibliographical division</i>	16	133
02 Könyvtartani gyűjtemény <i>Bibliothekswesen — Library economy division</i>	93	54
09 Ritkaságok <i>Seltenheiten — Rarities</i>	—	5
Szűry-könyvtár <i>D. Szűry-Bibliothek — D. Szűry library</i>	34	48
Egyéb régi vásárlásból <i>Ältere Käufe — Older purchases</i>	—	—
<i>Központ összesen</i> <i>Zentrale zusammen — Central, total</i>	8.590	7.750
II. FIÓKOK		
Fiókok <i>Zweigstellen — Branches</i>	8.729	4.775
<i>Fiókok összesen</i> <i>Zweigst. zusamm. — Branches, total</i>	8.729	4.775
Főösszeg <i>Insgesamt — Grand total</i>	17.319	12.525

10. Függelék

A CSEREKEPEN JÁRT FOLYÓIRATOK JEGYZÉKE

Verzeichnis der in Tausch überlassenen Zeitschriften — List of periodicals received on exchange

Archeológiai értesítő	Katholikus szemle
Barlangkutatás	Kísérletügyi közlemények
Belügyi közlöny	Köztelek
Bolletino statistico	Magyar chemikusok lapja
Budapesti ár- és értéktözsde hivatalos árjegyző lapja	Magyar gazdák szemléje
Budapesti kir. orvosegyesület értesítője	Magyar gyáripar
	Magyar kir. kereskedelmi múzeum külkereskedelmi hírei
Debreceni közlöny	Múzeumi és könyvtári értesítő
Deutsch-Osterreichische Agrarzeitung	Néptanítók lapja
Földmívelési értesítő	Országos középiskolai tanárregyesületi közlöny
Földrajzi közlemények	Szabadalmi közlöny
Földtani közlöny	Tenger
Fővárosi hírlap	Typographia
Független Budapest	Ügyvédi kamarai közlöny
Gazdaszövetség	Városok lapja
Gewerkschaft	Vegyészeti lapok
Győr város hivatalos értesítője	Veröffentlichungen d. kais. Gesundheitsamtes
Hivatalos közlöny (Vallás- és közoktatásügy)	Vizügyi közlemények
Internationale agrarökonomische Rundschau	
Internationale agrartechnische Rundschau	

11. Függelék

AZ EGÉSZ NYILVÁNOS
Übersicht des gesamten öffentlichen

A könyvtár ága <i>Dienststelle</i> <i>Service</i>	A használat módjai <i>Benützungsarten</i> <i>Modes of use</i>	Hány napon nyitva <i>Zahl der Öffnungstage</i> <i>Number of days of opening</i>	Hetenként nyitva (óra) <i>Wöchentliche Öffnungsstunden</i> <i>Weekly opening hours</i>					
			Kölcsönzésre <i>Für die Ausleihe</i> <i>For circulation</i>			Helybenolvasásra <i>Für Lesesaalbenützung</i> <i>For reading on place</i>		
			Felnőtt <i>Erwachsene</i> <i>Adults</i>	Gyermek <i>Jugendliche</i> <i>Juvenile</i>	Összesen <i>Zusammen</i> <i>Total</i>	Felnőtt <i>Erwachsene</i> <i>Adults</i>	Gyermek <i>Jugendliche</i> <i>Juvenile</i>	Összesen <i>Zusammen</i> <i>Total</i>
Központ <i>Zentrale</i> <i>Central</i>	Kölcsönzés és helybenolvasás	351	63	—	63	63	—	63
1. sz. fiók <i>1. Zweigstelle</i> <i>1st branch</i>	Kölcsönzés és helybenolvasás	290	36	18	54	68	18	86
2. sz. fiók <i>2. Zweigstelle</i> <i>2d branch</i>	Kölcsönzés és helybenolvasás	210	* 18:2	8	* 26:2	* 24:3	—	* 24:3
3. sz. fiók <i>3. Zweigstelle</i> <i>3d branch</i>	Kölcsönzés és helybenolvasás	255	14	16	30	14	14	28
4. sz. fiók <i>4. Zweigstelle</i> <i>4th branch</i>	Helybenolvasás	220	—	—	—	50	—	50
5. sz. fiók <i>5. Zweigstelle</i> <i>5th branch</i>	Kölcsönzés és helybenolvasás	146	9	—	9	38	38	76
6. sz. fiók <i>6. Zweigstelle</i> <i>6th branch</i>	Kölcsönzés	** 128	20	18	38	—	—	—
7. sz. fiók <i>7. Zweigstelle</i> <i>7th branch</i>	Kölcsönzés és helybenolvasás gyermekeknek	*** 119	20	16	36	—	—	—
Fiókok együtt <i>Alle Zweigstellen</i> <i>Branches, total</i>		1.368	117:2	76	193:2	194:3	70	264:3
Összesen <i>Insgesamt</i> <i>Grand totale</i>		1.719	180:2	76	256:2	257:3	70	327:3

* Átlagszámok, ** Megnyílt jún. 24-én, *** Megnyílt aug. 13-án.

SZOLGÁLAT ÁTTEKINTÉSE 1919-BEN
 Dienstes 1919 — Statistics of public service 1919

Ülőhelyek száma Sitzgelegenheiten Sitting accomodations			Kötetek száma az év elején Bändezahl zum Jahresbeginn Volumes at the beginning of year			Gyarapodás az év folyamán Zuwachs Accession			Elveszett, áthelyezett, v. kisértel- tezett (kötet) Verloren, umgestellt, angesch. Lost, transferred, worn out	Kötetek száma az év végén Bändezahl zum Schluss des Jahres Volumes on 31-st Dec.	Kurrens folyóiratok és újságok száma Aufliegende Zeitschriften u. Zeitungen Current periodicals			
Felnőtt Erwachsene Adults	Gyermek Jugendliche Juvenile	Összesen Zusammen Total	Felnőtt Erwachsene Adults	Gyermek Jugendliche Juvenile	Összesen Zusammen Total	Felnőtt Erwachsene Adults	Gyermek Jugendliche Juvenile	Összesen Zusammen Total			Felnőtt Erwachsene Adults		Gyermek Jugendliche Juvenile	
											Cim Titel	Példány Exemplar Copies	Cim Titel	Példány Exemplar Copies
60	—	60	120.248	—	120.248	8.590	—	8.590	311	128.527	452	452	—	—
48	42	90	21.291	4.083	25.374	1.937	577	2.514	1.633	26.255	138	140	7	9
35	—	35	9.309	3.240	12.549	995	393	1.388	87	13.850	39	39	7	9
12	30	42	6.403	1.253	7.656	1.114	271	1.385	110	8.931	11	11	9	9
—	—	—	360	—	360	—	—	—	—	360	16	16	—	—
—	—	—	977	370	1.347	—	—	—	10	1.337	—	—	—	—
—	—	—	* 4.218	* 712	* 4.930	1.849	923	2.772	11	7.691	39	39	6	6
—	—	—	* 2.987	* 1.078	* 4.065	522	148	670	13	4.722	21	21	17	19
95	72	167	45.545	10.736	56.281	6.417	2.312	8.729	1.864	63.146	264	266	46	52
155	72	227	165.793	10.736	176.529	15.007	2.312	17.319	2.175	191.673	716	718	46	52

A könyvtár törzsanyaga az átvételkor.

11. Függetlek (Folytatás és vége.)

AZ EGÉSZ NYILVÁNOS

Übersicht des gesamten öffentlichen

A könyvtár ága Dienststelle Service	Újonnan beírt kölcsönző Neue Entleiher New borrowers			Kölcsönzők összes száma Zahl der Ausleiher Borrowers card's holders			Olvasóteremben használt kötet Benützung im Lesesaal Volumes consulted in reading rooms						
							Szépirodalom Schöne Literatur Fiction			Ismeretterjesztő Belehrendes Nonfiction			Összesen Insgesamt Grand total
	Felnőtt Erwachsene Adults	Gyermek Jugendliche Juvenile	Összesen Zusammen Total	Felnőtt Erwachsene Adults	Gyermek Jugendliche Juvenile	Összesen Zusammen Total	Felnőtt Erwachsene Adults	Gyermek Jugendliche Juvenile	Együtt Zusammen Total	Felnőtt Erwachsene Adults	Gyermek Jugendliche Juvenile	Együtt Zusammen Total	
Központ Zentrale Central	8.921	—	8.921	8.921	—	8.921	—	—	—	9.337	—	9.337	9.337
1. sz. fiók 1. Zweigstelle 1st branch	1.420	627	2.047	5.860	4.671	10.531	—	—	—	—	—	—	—
2. sz. fiók 2. Zweigstelle 2nd branch	639	225	864	2.847	1.541	4.388	37	—	37	84	—	84	121
3. sz. fiók 3. Zweigstelle 3rd branch	188	700	888	808	1.920	2.728	1	140	141	1	3	4	145
4. sz. fiók 4. Zweigstelle 4th branch	—	—	—	—	—	—	3.054	—	3.054	2.694	—	2.694	5.748
5. sz. fiók 5. Zweigstelle 5th branch	—	—	—	—	—	—	689	331	1.020	834	436	1.270	2.290
6. sz. fiók 6. Zweigstelle 6th branch	1.035	197	1.232	1.035	197	1.232	—	—	—	—	—	—	—
7. sz. fiók 7. Zweigstelle 7th branch	1.580	991*	2.571	1.580	991*	2.571	—	—	—	—	—	—	—
Fiókok együtt Alle Zweigstellen Branches, total	4.862	2.740	7.602	12.130	9.320	21.450	3.781	471	4.252	3.613	436	4.052	8.304
Összesen Insgesamt Grand total	13.783	2.740	16.523	21.051	9.320	30.371	3.781	471	4.252	12.950	436	13.389	17.641

* Csak beírt gyermekek használhatták az olvasótermet.

SZOLGÁLAT ÁTTEKINTÉSE 1919-BAN

Dienstes 1919 — Statistics of public service 1919

Kücsönzött kötet Ausgellehene Bände Volumes circulated for home use							Összes forgalom (kötet) Gesamtverkehr (Bände) Total circulation (Volumes)								
Szépirodalom Schöne Literatur Fiction			Ismeretterjesztő Belehrendes Nonfiction				Összesen Insgesamt Grand total	Szépirodalom Schöne Literatur Fiction			Ismeretterjesztő Belehrendes Nonfiction				Összesen Insgesamt Grand total
Felnőtt Erwachsene Adults	Gyermek Jugendliche Juvenile	Együtt Zusammen Total	Felnőtt Erwachsene Adults	Gyermek Jugendliche Juvenile	Együtt Zusammen Total	Felnőtt Erwachsene Adults		Gyermek Jugendliche Juvenile	Együtt Zusammen Total	Felnőtt Erwachsene Adults	Gyermek Jugendliche Juvenile	Együtt Zusammen Total	Összesen Insgesamt Grand total		
—	—	—	51.989	—	51.989	51.989	—	—	—	61.326	—	61.326	61.326		
69.954	27.211	97.165	28.547	11.363	39.910	137.075	69.954	27.211	97.165	28.547	11.363	39.910	137.075		
26.299	7.225	33.524	11.035	5.978	17.013	50.537	26.336	7.225	33.561	11.119	5.978	17.097	50.658		
11.691	20.129	31.820	3.721	9.550	13.271	45.091	11.692	20.269	31.961	3.722	9.553	13.275	45.236		
—	—	—	—	—	—	—	3.054	—	3.054	2.694	—	2.694	5.748		
—	—	—	—	—	—	—	689	331	1.020	834	436	1.270	2.290		
6.297	3.663	9.960	3.377	2.179	5.556	15.516	6.297	3.663	9.960	3.377	2.179	5.556	15.516		
7.457	7.283	14.740	3.095	2.805	5.900	20.640	7.457	7.283	14.740	3.095	2.805	5.900	20.640		
121.698	65.511	187.209	49.775	31.875	81.650	268.859	125.479	65.982	191.461	53.388	32.314	85.702	277.163		
121.698	65.511	187.209	101.764	31.875	133.639	320.848	125.479	65.982	191.461	114.714	32.314	147.028	338.489		

AZ ÖSSZES FORGALOM KIMUTATÁSA 1914—19.

Gesamtverkehr — Total use

	Összesen Zusam. — Total kötet Bände - Volumes	Emelkedés Zunahme — Increase kötet Bände - Volumes	Összesen Zusam. — Total kötet Bände - Volumes	Emelkedés Zunahme — Increase kötet Bände - Volumes
Összes forgalom Gesamtverkehr — Total use				
Központ (Zentrale — Central)			Ismeretterjesztő Belehrendes — Nonfiction	
1914	20.636	—	20.636	—
1915	42.734	22.098	42.734	22.098
1916	51.802	9.068	51.802	9.068
1917	57.538	5.736	56.538	5.736
1918	55.856	1.682	55.856	— 1.682
1919	61.326	5.470	61.326	5.470
Fiókok (Zweigstellen — Branches)				
1914	169.214	—	24.997	—
1915	243.275	74.061	37.255	12.258
1916	275.576	32.301	50.782	13.517
1917	297.484	21.908	64.458	13.676
1918	255.403	— 42.081	70.613	6.154
1919	277.163	21.760	85.702	5.089
Együtt (Zusammen — Total)				
1914	189.850	—	45.633	—
1915	286.009	96.159	79.909	34.366
1916	327.378	41.369	102.584	22.585
1917	355.022	27.644	121.896	19.412
1918	311.259	— 43.763	126.469	4.473
1919	338.489	27.230	143.028	20.559
A forgalom megoszlása Verteilung des Verkehrs — Distribution				
Helyben (Lesesaal — Reading room)			Kölcsönzés Ausleihe — Circulation	
1914	140.093	—	1914	6.250
1915	127.920	— 12.173	1915	20.695
1916	68.172	— 59.748	1916	32.081
1917	41.993	— 26.137	1917	44.071
1918	31.584	— 10.409	1918	43.187
1919	17.641	— 13.943	1919	51.989
Kölcsön (Ausleihe — Circulation)			Fiókok	
1914	49.757	—	1914	43.057
1915	158.089	108.332	1915	137.394
1916	259.206	101.117	1916	227.125
1917	313.029	53.823	1917	268.958
1918	280.725	— 32.304	1918	237.538
1919	320.848	40.123	1919	268.839
Napi átlagforgalom Täglicher Durchschnitt — Daily average				
Központ				
1914	56	—	—	—
1915	117	—	—	61
1916	141	—	—	24
1917	157	—	—	16
1918	153	—	—	4
1919	169	—	—	16
Fiókok				
1914	464	—	—	—
1915	609	—	—	202
1916	753	—	—	87
1917	815	—	—	62
1918	669	—	—	146
1919	759	—	—	90
Együtt				
1914	520	—	—	—
1915	783	—	—	263
1916	894	—	—	111
1917	972	—	—	78
1918	822	—	—	150
1919	1.28	—	—	106
Ismeretterjesztő (Circus belehrendes — Nonfiction)				
1914	—	—	—	—
1915	1.5	—	—	—
1916	219	—	—	94
1917	280	—	—	61
1918	334	—	—	54
1919	316	—	—	12
	403	—	—	37